

Vergaderjaar 2001–2002

26 269

Uitvoering aanbevelingen enquêtecommissie opsporingsmethoden

Nr. 42

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 27 maart 2002

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft de volgende vragen over de brief van de minister van Justitie van 3 juli 2001 inzake de voorgangsrapportage strafrechtelijk onderzoek van het interaal onderzoek post-Fort (Kamerstuk 26 269 nr. 38). De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 25 maart 2002.

De vragen en antwoorden zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de Commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier voor deze lijst,
Bregman

¹ Samenstelling:

Leden: Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Scheltema-de Nie (D66), Zijlstra (PvdA), Apostolou (PvdA), Middel (PvdA), Van Heemst (PvdA), Dittrich (D66), ondervoorzitter, Rabbae (GroenLinks), Van Oven (PvdA), Kamp (VVD), Rouvoet (ChristenUnie), O. P. G. Vos (VVD), Passtoors (VVD), Van Wijmen (CDA), De Wit (SP), Ross-van Dorp (CDA), Niederer (VVD), Nicolai (VVD), Halsema (GroenLinks), Weekers (VVD), Van der Staaij (SGP), Wijn (CDA) en Vacature (PvdA).

Plv. leden: Wagenaar (PvdA), Balkenende (CDA), C. Cörüz (CDA), Van Vliet (D66), Duijkers (PvdA), Kuijper (PvdA), Albayrak (PvdA), Barth (PvdA), Hoekema (D66), Karimi (GroenLinks), Santi (PvdA), Luchtenveld (VVD), Slob (ChristenUnie), Van den Doel (VVD), Rijpstra (VVD), Rietkerk (CDA), Marijnissen (SP), Buijs (CDA), Van Baalen (VVD), Van Blerck-Woerdman (VVD), Vacature (GroenLinks), De Vries (VVD), Van Walsem (D66), De Pater-van der Meer (CDA) en Arib (PvdA).

Is de regering inmiddels bekend met het 2001 UK Threat Assessment van de Britse National Criminal Intelligence Service? Wat is de reactie van de regering op de stelling in dit jaarlijkse rapport (2001 UK Main Threats, bladzijde 17, paragraaf 3.5) dat de prijs niet kan worden gebruikt als een betrouwbare indicator van de beschikbaarheid van drugs? Wat is er waar van de bewering in dit rapport dat de dynamiek van de drugsmarkt, in het bijzonder de relatie tussen vraag en aanbod en de factoren die invloed op de prijs hebben, niet geheel worden begrepen? Zijn in het licht van het 2001 UK Threat Assessment de hypothesen zoals die door de KLPD zijn geformuleerd nog houdbaar?

In het algemeen is het juist dat de prijs geen betrouwbare indicator vormt voor de beschikbaarheid van verdovende middelen. Hiervoor bestaat een aantal redenen. Allereerst verhindert het illegale karakter de internationale drugshandel ervan te opereren als een open en vrije markt. Dit betekent onder andere, dat kopers en verkopers slechts een beperkt zicht hebben op vraag en aanbod en op de activiteiten van andere actoren op de markt. Deze situatie wordt nog versterkt door de grote dynamiek van de markt. Veelvuldig doen zich veranderingen voor, bij voorbeeld in de aanvoer van verdovende middelen vanuit het buitenland en in de vraag van consumenten naar bepaalde typen drugs. Door het beperkte zicht kan de prijsvorming bij de ene transactie anders uitpakken dan bij een andere, overigens vergelijkbare, transactie.

Hoewel de laatste jaren diverse studies zijn verricht naar de werking van de drugsmarkt, worden de diverse mechanismen nog onvoldoende begrepen, zoals terecht is opgemerkt door de Britse National Criminal Intelligence Service in haar verslag over de situatie met betrekking tot georganiseerde criminaliteit in het Verenigd Koninkrijk. Overigens stelt NCIS in een ander rapport dat de uit de marketingwereld bekende vier P's (Product, Placement, Price, Promotion) «are regularly and subtly applied within the drugs market.»¹ Factoren die de prijs van drugs beïnvloeden zijn volgens de dienst onder andere de beschikbaarheid, de kwaliteit (i.c. zuiverheid), de relatie tussen koper en verkoper, de locatie en de kwantiteit (per transactie) van de verdovende middelen. Hoe groot de invloed van elk van deze factoren op de prijs is, is helaas niet precies bekend.² Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat prijsmechanismen op de drugsmarkt vergelijkbaar zijn aan die van de legale economie.³ Dit betekent bij voorbeeld, dat een verkleining van het aanbod in het algemeen leidt tot een verhoging van de prijs en een vermindering van het gebruik. Hoe groot de prijselasticiteit van cocaïne in Europa precies is, kan wegens gebrek aan gegevens helaas niet goed worden berekend. Wel is er een significante negatieve samenhang gevonden tussen de straatprijs van cocaïne en de «life time»-prevalentie onder 15- en 16-jarige scholieren in EU-lidstaten.⁴ Dit betekent, dat in landen met lage cocaïne prijzen er verhoudingsgewijs meer jongeren worden aangetroffen die dit type drugs consumeren. De lage prijs verklaart een kwart van het hogere gebruik in die landen.

De onderzoeker is er vanuit gegaan, dat de werking van prijsmechanismen op de drugsmarkt in Nederland niet wezenlijk afwijkt van die in andere West-Europese landen. Door te kijken naar de Nederlandse trends inzake de prijzen op groothandels- en straatniveau en inzake de consumptie van cocaïne en deze te vergelijken met de trends in andere landen, kunnen uitspraken worden gedaan over de waarschijnlijkheid dat er in de kritieke periode een sterk vergrote aanvoer van cocaïne op de Nederlandse markt heeft plaatsgevonden. Vanwege het gebrek aan nauwkeurige gegevens en doordat gebruik gemaakt moest worden van enkele aannames, leveren de uitkomsten van deze deelanalyse geen keiharde conclusies op. Daarom dienen de resultaten te worden gezien in het licht

¹ *A guide to drug prices and drug valuation in the United Kingdom. January – August 2001. INCIS, London, 2001, p. 4.*

² Een Nederlands onderzoek waarin is gekeken naar de invloed op lokaal niveau van zes marketing-p's (product, plaats, prijs, promotie, personeel en presentatie) is: A. Ponsioen, P. Blanken & C. Barendregt: *Mag 't een grammetje minder zijn? Een onderzoek naar de economie van de drugshandel op detailhandelsniveau. IVO-reeks 19. Instituut voor Onderzoek naar Leefwijzen & Verslaving, Rotterdam, 1999.*

³ Paragraaf 6.1 van het rapport vermeldt een aantal literatuurverwijzingen.

⁴ De Pearson correlatiecoëfficiënt is -0.48; $p < .05$.

van de overige deelanalyses die in het rapport staan. Er is geen reden om te veronderstellen dat de uitkomsten van de deelanalyses met betrekking tot beslag en doorvoer zijn beïnvloed door de onzekerheid over de precieze werking van prijsmechanismen op de drugsmarkt. Beslagcijfers geven een ruwe indicatie omtrent de aanvoer, zoals overigens ook de Britse National Criminal Intelligence Service aangeeft.¹ Daarom is het verantwoord om de resultaten van de diverse deelanalyses in onderlinge samenhang te bezien en op basis van het totaal uitspraken te doen over de plausibiliteit van de stelling van de Tijdelijke commissie evaluatie opsporingsmethoden (TCEO).

2

Waaruit kan worden afgeleid dat de door de TCEO genoemde hoeveelheid geïmporteerde cocaïne een zodanige overvloed aan drugs tot gevolg zou hebben dat er sprake zou zijn van een vermindering van overige smokkel-initiatieven? Kan deze stelling feitelijk worden onderbouwd of is het slechts een veronderstelling?

De vraag valt uiteen in twee delen, die hieronder afzonderlijk worden beantwoord. Allereerst wordt ingegaan op de veronderstelling, dat de door de TCEO veronderstelde import van vijftien ton cocaïne zou hebben geleid tot een overvloed op de Nederlandse markt. Daarna wordt ingegaan op de hypothese, dat er hierdoor sprake zou zijn van vermindering van overige smokkelinitiatieven.

Dat de door de TCEO veronderstelde import van vijftien ton cocaïne over een periode van drie jaar zou hebben geleid tot een overvloed van dit type drugs op de Nederlandse markt, is een hypothese die is afgeleid van schattingen omtrent de binnenlandse consumptie van cocaïne. In het rapport wordt op blz. 33 melding gemaakt van dergelijke schattingen, die uiteenlopen van tweehonderd kilo tot drie ton. Dit zijn cijfers uit 1999. Aangezien de cocaïne prevalentie in de loop van de jaren negentig fors is toegenomen, mag worden aangenomen dat de consumptie in de kritieke periode 1991–1994 minder dan drie ton per jaar bedroeg. In dit perspectief kan een extra aanvoer van gemiddeld vijf ton per jaar worden aangeduid als overvloedig.

Dat de veronderstelde extra import geleid zou kunnen hebben tot een vermindering van overige smokkelinitiatieven is een hypothese, die bij nader inzien niet noodzakelijk is voor de onderbouwing van de conclusies van het rapport. Er kunnen zich namelijk bij de veronderstelde import van vijftien ton cocaïne twee situaties voordoen. In het eerste geval komt de aanvoer boven op de «gebruikelijke» import van cocaïne; in het tweede geval komt die in de plaats van een belangrijk deel van de gebruikelijke toevoer. Als de eerste situatie zich zou hebben voorgedaan, ligt het in de rede te veronderstellen dat de overvloed meetbare effecten zou hebben gehad op de consumptie in ons land en/of de doorvoer naar buurlanden. Hierop wordt ingegaan in de hoofdstukken 4 en 5 van het rapport. In het andere geval zou een merkbare vermindering van de geconfisqueerde hoeveelheden te verwachten zijn. Het is namelijk niet aannemelijk dat indien een groot deel van de aanvoer bewust niet wordt onderschept, de kwantiteit die in ons land in beslag wordt genomen op hetzelfde niveau blijft. Immers, om de beslagcijfers op het gebruikelijke niveau te houden zou de onderscheppingsratio van het resterende deel van de gebruikelijke aanvoer fors verhoogd geweest moeten zijn. Dit is uiterst onwaarschijnlijk. In de praktijk blijkt zich geen significante daling van geconfisqueerde hoeveelheden te hebben voorgedaan, hetgeen (in het licht van het achterwege blijven van verwachte effecten bij consumptie en doorvoer) een aanwijzing vormt voor de onjuistheid van de stelling van de TCEO.

¹ NCIS: *The Threat from Serious and Organised Crime. 2000 UK Threat Assessment*, London, 2000, p. 25.

Kan het hoge cijfer in beslag genomen cocaïne voor Nederland in 1994 als een incident worden beschouwd? Waardoor kan de verdubbeling van in beslag genomen cocaïne in 1996 en volgende ten opzichte van de jaren daarvoor worden verklaard? Welke relatie denkt de onderzoeker aan de hand van de in beslag genomen cocaïne in Nederland te kunnen leggen met de bevindingen in het rapport van de TCEO?

Beslagstatistieken worden sterk beïnvloed door de onderschepping van grote partijen verdovende middelen. De meest gebruikelijke wijze van transport van grote zendingen cocaïne naar Europa is per zeecontainer. Bij deze modus operandus gaat het veelal om partijen die in omvang variëren van enkele tientallen tot enkele honderden kilo's. Incidenteel betreft het meer dan duizend kilogram. Het cijfer van in beslag genomen cocaïne in 1994 omvat twee van dergelijke uitzonderlijk grote zendingen, te weten een van 3 126 kg, die in maart 1994 in Zeewolde is geconfisqueerd, en een van 1 161 kg, die op daags voor Kerst in Zwaanshoek werd onderschept. Samen vormen deze transporten meer dan de helft van de kwantiteit die in dat jaar in Nederland in beslag is genomen. De hoeveelheid die in Zeewolde werd aangetroffen betrof een nationaal record dat pas in 1999 is gebroken. Overigens zijn ook de pieken in de Franse en Italiaanse beslagstatistieken van 1994 veroorzaakt door confiscatie van twee bijzonder grote partijen, van respectievelijk 2,5 en 5,8 ton.

De sterke groei van de hoeveelheid in beslag genomen cocaïne in Nederland sinds 1996 hangt vermoedelijk vooral samen met een vergrote aanvoer. Verder kan de opsporing van drugs effectiever zijn geworden door de inzet van containerscanners. Voorts wordt meer gebruik gemaakt van een strategie van «korte klappen», waarbij (o.a. door Hit and Run Container Teams) drugszendingen worden «geveegd» zonder door te rechercheren op smokkelaars en afnemers.¹

Waarom drugssmokkelaars zo vaak Nederland verkiezen boven andere import- en distributielocaties, is niet met zekerheid vast te stellen. Een mogelijke (deel-)verklaring is, dat de prominente positie in het internationale goederenvervoer (vooral vanwege Rotterdam als grootste Europese containerhaven en het omvangrijke beroepsgoederenvervoer over de weg) ons land aantrekkelijk maakt voor het transport van drugs.²

De constatering dat de hoeveelheden cocaïne die in Nederland in beslag zijn genomen over langere periode een stijgende trend vertonen, waarbij geen trendbreuk is gevonden voor de kritieke periode, vormt een aanwijzing dat de stelling van de TCEO niet overeenstemt met de werkelijkheid.

4

Is de onderzoeker werkelijk van mening, al is het maar een ruwe benadering, dat de stad Amsterdam voor wat betreft het gebruik van drugs representatief is voor de gehele bevolking? Welke gegevens heeft hij tot zijn beschikking om deze bewering te staven? Wat is de reactie van de regering op deze stelling?

De onderzoeker is niet van oordeel dat het cocaïnegebruik in Amsterdam representatief is voor de Nederlandse bevolking. Dat staat ook niet in het rapport. Integendeel; uit tabellen 2 en 3 blijkt dat de jaarprevalentie in 1997 in Amsterdam 2,6% bedroeg tegenover 0,7% voor de Nederlandse bevolking. Niettemin is het denkbaar dat de hoofdstad trendsettend is. Hiermee wordt bedoeld, dat richting en omvang van veranderingen in het druggebruik van de Amsterdamse bevolking indicatief kunnen zijn voor de ontwikkeling in heel Nederland. In dit verband kan worden gewezen op de jaarprevalentiecijfers van Amsterdam en die van 15/16-jarigen in heel Nederland (tabellen 3 en 4). In beide gevallen is er sprake van een forse stijging in de eerste helft van de jaren 90.

¹ Sinds 1995 is het aandeel van de onderzoeken naar bendes die harddrugs smokkelen in het totaal aan rechercheonderzoeken tegen georganiseerde groepen gedaald van 66% naar 35% (zie: A. W. M. van der Heijden, V. Ho Tham & N. M. Nierop: *Landelijke inventarisatie criminele groeperingen 1995*. Centrale Recherche Informatiedienst, Zoetermeer, 1995, tabel 2.1; en R. de Vette, E. van Dijk & R. Landman: *Nederlandse opsporingsonderzoeken naar georganiseerde criminaliteit in 2000*. Korps landelijke politiediensten, Zoetermeer, 2001, tabel 22).

² Verg. G. Farrell (1998): Routine activities and drug trafficking: the case of the Netherlands. *International Journal of Drug Control*, Vol. 9, p. 21–32; en A.W.M. van der Heijden (2001): Internationale drugshandel. De groeiende betekenis van Nederland. *Modus*, jaargang 10, nr. 4.

Zegt het feit dat de hypothese, dat in de kritieke periode verhoudingsgewijs meer cocaïne vanuit Nederland naar buurlanden zou zijn getransporteerd dan in andere perioden door de beschikbare gegevens niet wordt ondersteund, iets over de bevindingen van de commissie Kalsbeek? Op welke wijze?

De hypothese omtrent doorvoer dient mede te worden gezien in het licht van de gegevens over beslag en consumptie in Nederland. Zoals hierboven bij punt 3 is betoogd, zou met de (extra) import van vijf ton cocaïne per jaar gedurende drie opeenvolgende jaren de binnenlandse markt zijn overvoerd. Als onder deze omstandigheden geen significante effecten worden gevonden op de trends in het gebruik en de prijs in ons land, ligt het in de rede om te veronderstellen dat de geïmporteerde drugs zijn doorgevoerd naar het buitenland. Deze hypothese is mede gebaseerd op het feit dat in andere West-Europese landen veelvuldig drugs afkomstig uit Nederland worden aangetroffen. Als in buurlanden in de kritieke periode veel meer cocaïne uit Nederland zou zijn onderschept, dan men zou verwachten op basis van de trend over langere termijn, had dat kunnen verklaren waarom in ons land het gebruik niet méér is toegenomen en de prijzen niet sterker zijn gedaald dan feitelijk is waargenomen.

Is de veronderstelling, dat illegale goederen zoals drugs onderhevig zijn aan prijsmechanismen die vergelijkbaar zijn aan die voor legale goederen, juist? Als vervolgens juist is dat de prijs van cocaïne onder andere wordt beïnvloed door het aanbod, volgt hieruit dan niet logisch dat de inbeslagname van grote partijen cocaïne een prijsverhoging tot gevolg zou moeten hebben? Welke conclusies zijn volgens de onderzoeker te verbinden aan de relatie prijs en in beslag genomen cocaïne? Welke patronen zijn uit de beschikbare gegevens te herkennen?

¹ Op EU-niveau zijn Pearson correlatiecoëfficiënten gevonden van -.26 voor de samenhang tussen beslag en groothandelsprijzen; -.39 tussen beslag en straatprijs; .92 tussen beslag en de jaarprevalentie onder volwassenen en .74 tussen beslag en de 'life time'-prevalentie onder scholieren. Van alle EU-lidstaten gelden voor ons land de hoogste negatieve correlaties tussen beslag en prijzen: -.72 op groothandels- en -.80 op straatniveau. Nederland wordt gevolgd door Spanje (resp. -.72 en -.70). In de overige EU-lidstaten worden lagere correlaties aangetroffen. Voor geen enkel land zijn significante positieve samenhangen tussen beslag en prijzen voor cocaïne gevonden.

² Hierbij komt, dat de verzameling van gegevens over drugs prijzen in ons land weinig systematisch gebeurt.

³ Zie o.a. P. Reuter & M. Kleiman (1986): Risks and prices: an economic analysis of drug enforcement. *Crime and Justice: an annual review of research*, Vol. 7, pp. 289–340; J. DiNardo (1993): Law enforcement, the price of cocaine and cocaine use. *Mathematical Computer Modelling*, Vol. 17, No. 2, pp. 53–64; G. Farrell, K. Mansur & M. Tullis (1996): Cocaine and heroin in Europe 1983–1993. A cross-national comparison of trafficking and prices. *British Journal of Criminology*, Vol. 36, No. 2, pp. 255–281.

⁴ J. P. Caulkins & P. Reuter (1998): What price data tell us about drug markets. *Journal of Drug Issues* 28 (3), p. 593–612. Beslag op groothandelsniveau zou 5 à 6% kosten; confiscaties op straatniveau 1–3,5% en verlies van de opbrengsten 1,3%.

Of inbeslagname van grote partijen cocaïne een effect heeft op de prijs, hangt af van een aantal factoren, waarvan de omvang van de aanvoer die niet is onderschept één van de belangrijkste is. Het bestaan van significante negatieve samenhangen tussen de hoeveelheid cocaïne die jaarlijks in een land in beslag zijn genomen en de prijzen op groot- en detailhandelsniveau, terwijl er positieve verbanden zijn met het cocaïnegebruik, duidt erop dat nationale beslagcijfers primair worden bepaald door de omvang van de aanvoer en niet door de effectiviteit van de opsporing.¹ Hierbij kan worden opgemerkt, dat in beslag genomen partijen lang niet altijd bestemd zijn voor het land waarin ze werden aangetroffen. Als in Nederland een zending wordt onderschept die was bedoeld voor een ander land, zal dit geen effect hebben op de prijs hier. Juist vanwege de belangrijke distributiefunctie van ons land is het niet verwonderlijk dat het confisqueren van grote partijen geen aantoonbaar prijsopdrijvend effect heeft.²

In het algemeen geldt, dat de invloed van confiscaties klein, tijdelijk en lokaal is.³ Dit komt onder andere doordat de prijs van drugs vanwege het illegale karakter kunstmatig hoog is. Een groot deel ervan wordt gevormd door compensatie voor risico's, in het bijzonder die van fysiek geweld, arrestatie en strafrechtelijke sancties. In een Amerikaanse studie naar de componenten van de straatprijs voor cocaïne worden genoemd aankoop, verpakking en verwerking (circa 3%), import en distributie (circa 28%), witwassen (2–4%), compensatie voor risico's (57%) en verlies door feitelijk beslag op drugs en op de opbrengsten van de drugshandel (8–11%).⁴ Uit het feit dat de in de meeste West-Europese landen in de jaren negentig de hoeveelheden die in beslag worden genomen aanzienlijk zijn gestegen, terwijl tegelijkertijd de prijzen zijn gedaald en het gebruik is toegenomen,

kan worden afgeleid, dat de aanvoer van cocaïne zeer sterk is gegroeid. Kennelijk was de stijging van het beslag onvoldoende om de groei van de aanvoer te compenseren, zodat per saldo meer cocaïne op de markt is gekomen en geconsumeerd. De onderzoeker pleit ervoor een of meer computermodellen te laten construeren, teneinde kwantificering van deze effecten mogelijk maken en de werking van de drugsmarkt alsmede de invloed van confiscaties en andere aspecten van het drugsbeleid erop meer inzichtelijk te maken.¹

7

Zou de met Nederland vergelijkbare daling van de groothandelsprijzen voor cocaïne in de meeste andere West-Europese landen iets te doen kunnen hebben met de door de onderzoeker zelf in hoofdstuk 3 en 5 geconstateerde distributiefunctie van Nederland? Zou het mogelijk zijn dat een substantiële verhoging van de invoer in Nederland een prijsverlaging in geheel Europa tot gevolg zou kunnen hebben? Waarom niet? Hoe moet in dit verband de stelling van de Britse autoriteiten (NCIS, bladzijde 18, nummer 3.9), dat de meeste Britse smokkelaars hun voorraden uit Nederland halen, worden gezien?

Het is zeer wel denkbaar dat de stijging van de import van cocaïne in Nederland een extra verlagend effect op de gemiddelde prijzen in heel Europa heeft (gehad). Het is evenwel aannemelijk dat de aanvoer naar andere landen eveneens is toegenomen. Een belangrijke aanwijzing hiervoor is het feit, dat een groot deel van de cocaïne die in Frankrijk en Duitsland in beslag is genomen, rechtstreeks uit Zuid-Amerika was aangevoerd.² Gemiddeld is slechts 2% van de door Franse en 8% van de door Duitse opsporingsdiensten geconfisqueerde coke afkomstig uit Nederland (zie tabel 6 van het rapport).

De bevinding van NCIS, dat de meeste Britse drugshandelaren hun voorraden halen uit ons land, bevestigt dat ons land een belangrijke distributiefunctie vervult voor diverse soorten verdovende middelen.³

8

In de eindconclusie op bladzijde 40 stelt de onderzoeker dat de prijsgegevens niet kunnen dienen ter ondersteuning van de bevinding van de commissie Kalsbeek dat tussen 1991 en 1994 met medeweten van douane en/of politie tenminste 15 ton cocaïne in Nederland is ingevoerd, welke niet in beslag is genomen. Bedoelt de onderzoeker hier te zeggen dat de prijsgegevens niet de juistheid of onjuistheid van de beweringen van de commissie Kalsbeek aantonen?

De onderzoeker bedoelt dat uit de prijsontwikkeling niet blijkt dat er tenminste 15 ton cocaïne in Nederland is geïmporteerd zonder te zijn geconfisqueerd.

9

Waarop is de conclusie gebaseerd dat de bewering, dat tussen 1991 en 1994 tenminste 15 ton cocaïne is geïmporteerd zonder in beslag te zijn genomen, niet aannemelijk is geworden?

De eindconclusie is gebaseerd op de eerder vermelde bevindingen. De onderzoeker heeft nagegaan op welke deelgebieden meetbare effecten te verwachten waren als de stelling van de TCEO een correcte weergave van de werkelijkheid zou vormen. Op de meeste deelgebieden zijn geen effecten geconstateerd die vermoedelijk zouden zijn opgetreden als er tussen 1991 en 1994 tenminste vijftien ton cocaïne zou zijn geïmporteerd zonder in beslag genomen te zijn. Alleen bij gebruiksgegevens voor scho-lieren is een afwijking gevonden op de lange-termijntrend, die veroorzaakt zou kunnen zijn door de veronderstelde extra invoer. Echter, omdat dit

¹ In navolging van de Verenigde Staten is onlangs in het Verenigd Koninkrijk een poging gedaan de omvang van de nationale drugsmarkt te kwantificeren. Zie E. Bramley-Harker: *Sizing the UK market for illicit drugs*. Home Office, The Research, Development and Statistics Directorate, Londen, 2001. www.homeoffice.gov.uk/rds/index.html.

² Hoewel exacte cijfers niet beschikbaar zijn, blijkt o.a. uit rapporten van Interpol en Europol dat dit ook geldt voor Spanje. (zie: *European Drug Situation Report 1999*, ICPO-Interpol, Lyon, 2000; *European Union situation report on drug production and drug trafficking 2000-01*, Europol, Den Haag, 2001).

³ Zie hierover: A. W. M. van der Heijden (2001): Internationale drugshandel. De groeiende betekenis van Nederland. Verschijnt binnenkort in *Modus*, jaargang 10, nr. 4.

effect zich ook heeft voorgedaan bij andere soorten drugs en in andere landen, is het onwaarschijnlijk dat er een causaal verband bestaat met de door de TCEO veronderstelde import.

10

Hoeveel daadwerkelijke veroordelingen van verdachten heeft het strafrechtelijk onderzoek tot nu toe (30 oktober 2001) opgeleverd? Is dit aantal, juist gezien alle inspanningen, niet enigszins teleurstellend?

De enige veroordelingen die in het strafrechtelijk coördinatieonderzoek zijn gevallen zijn de veroordelingen in Deelonderzoek A. Het gaat hier tot nu toe om tien veroordelingen in eerste aanleg. Van deze veroordeelden zijn er acht in hoger beroep gegaan. Deze zaken zijn thans nog aanhangig bij het gerechtshof te Amsterdam. De regering vindt dit niet teleurstellend. Het welslagen van een onderzoek als het onderhavige behoeft namelijk niet noodzakelijkerwijs uitsluitend te worden afgemeten aan het aantal veroordelingen. Criterium is veeleer of uit de mogelijke beslissingen (i tot en met iv (zie pagina 2 van de voortgangsrapportage)) in alle gevallen een verantwoorde keuze is gemaakt.

11

Wanneer kan tot een daadwerkelijke afronding van het strafrechtelijk coördinatieonderzoek gekomen worden?

Dit is vooralsnog niet te zeggen. De Deelonderzoeken A, D en F zijn, alle om verschillende redenen, nog niet afgerond. Zo zijn er bijvoorbeeld in Deelonderzoek A nog strafrechtelijke procedures (tegen niet voorlopig gehechte verdachten) die zelfs in eerste aanleg nog moeten aanvangen en duurt in Deelonderzoek D het politieonderzoek nog voort.

12

Waarin verschillen de geschetste problemen rond getuigenverklaringen in het coördinatieonderzoek van de problemen rond getuigenverklaringen in andere strafrechtelijke onderzoeken?

In beginsel is er geen verschil. De geschetste problemen, behalve voor zover zij rechtstreeks voortspruiten uit de duur van het tijdsverloop, kunnen zich ook voordoen bij onderzoeken naar feitencomplexen uit een min of meer recent verleden. Laatstbedoelde onderzoeken zullen over het algemeen echter het voordeel hebben dat er bewijsmateriaal van meer verschillende typen (en niet louter van het type «getuigenverklaring») voorhanden is.

13

Welke informatie is afkomstig geweest van één bron en is op verschillende plaatsen terug te vinden?

De voortgangsrapportage had in het bijzonder het oog op de informatie dat door middel van parallelimporten ongeveer 15 000 kilo cocaïne Nederland zou zijn binnengebracht.

14

Moeten opsporingsinstanties (waaronder het OM) altijd accepteren dat een getuige niet kan of niet wil getuigen? Zo nee, onder welke voorwaarden c.q. onder welke omstandigheden kan een getuige tot het afleggen van een verklaring geforceerd worden?

Binnen een normaal opsporingsonderzoek bestaan er voor politie en OM geen middelen om getuigen waartoe dan ook te dwingen. Een getuige die niet naar de plaats van verhoor wil komen hoeft dat ook niet, een op die

plaats verschenen getuige hoeft daar niet langer te blijven dan hij wil en heeft bovendien geen enkele verplichting tot medewerking (daaronder in het bijzonder begrepen: het geven van antwoorden op gestelde vragen). Binnen het kader van een gerechtelijk vooronderzoek (en de mini-instructie) ligt dit anders. In de eerste plaats kan de rechter-commissaris van de vruchteloos gedagvaarde getuige de medebrenging bevelen (artikel 213, tweede lid, Sv). De (aldus) eenmaal verschenen getuige heeft de verplichting om op vragen te antwoorden, behoudens een eventueel verschoningsrecht ingevolge de artikelen 217 tot en met 219a Sv. Weigert de getuige te antwoorden dan kan hij, indien aan de wettelijke voorwaarden is voldaan, worden gegijzeld (artikel 221 e.v. Sv). De instrumenten van het bevel tot medebrenging en de gijzeling staan ook aan de zittingsrechter ter beschikking (artikel 287, tweede lid onder b, Sv respectievelijk artikel 294 Sv). Het OM zal een ingeroepen verschoningsrecht altijd dienen te respecteren, omdat het hier gaat om een wettelijke uitzondering op de verplichting om op vragen te antwoorden. Als de getuige, als hij in het kader van een gerechtelijk vooronderzoek of ter zitting wordt gehoord, enerzijds niet wenst te antwoorden maar anderzijds ook geen verschoningsrecht heeft, dan resteert dus uitsluitend het instrument van de gijzeling. Of het OM toepassing van dit instrument wenst te entameren zal doorgaans afhangen van het resultaat dat van die toepassing in het concrete geval verwacht kan worden. Dit alles neemt niet weg dat de dwang die, zoals zojuist uiteengezet, in een later stadium (namelijk bij de rechter-commissaris en/of ter zitting) kan worden uitgeoefend getuigen er soms toe brengt ook reeds bij de politie min of meer coöperatief te zijn. Andere getuigen daarentegen «laten het erop aankomen».

15

Waarom heeft de ouderdom van de feitencomplexen er toe geleid dat een groot aantal opsporingsmethoden bij voorbaat zinloos was? Bedoelt de regering dat er geen gebruik is gemaakt van technieken als «tappen» of dat de resultaten daarvan niet (langer) beschikbaar zijn?

Hier is bedoeld dat de eventuele verdachten door het tijdsverloop ruimschoots de gelegenheid hebben gehad fysiek bewijsmateriaal weg te maken. Sedert de instelling van het coördinatieonderzoek is van de bevoegdheid om telecommunicatie op te nemen tot op heden uitsluitend gebruik gemaakt in het kader van Deelonderzoek A.

16

Is er informatie over strafzaken aan de Kamer verstrekt die niet-afgeronde strafzaken negatief heeft beïnvloed? Zo ja, in welke gevallen en welke schade heeft het veroorzaakt? Waarom is deze informatie dan niet geheim gehouden?

Onder nummer 21 zal op de vragen 16, 19 en 21 één gecombineerd antwoord worden gegeven.

17

Is de regering de redenen van het waarom de Tweede Kamer zich gedetailleerd met het coördinatieonderzoek bemoeit, vergeten?

Nee.

18

Moet de conclusie van het college van procureurs-generaal dat de genoemde omstandigheden niet altijd even gunstig zijn geweest voor het onderzoek, worden opgevat als een diskwalificatie van het onderzoek?

Nee. Met de in de vraag bedoelde conclusie is slechts tot uitdrukking gebracht dat sommige opsporingsonderzoeken plaatsvinden onder omstandigheden die vanuit opsporingsperspectief ronduit gunstig zijn en dat andere, waaronder het onderhavige, plaatsvinden onder omstandigheden die vanuit genoemd perspectief bepaald minder gunstig zijn. In het laatste geval kunnen die minder gunstige omstandigheden soms reeds bij aanvang van het onderzoek worden onderkend. Veelal zal dit geen reden zijn om het onderzoek dan maar niet uit te voeren. Wel zal doorgaans het besef groter zijn dat men, in de laatstbedoelde gevallen, moet roeien met de riemen die er zijn.

19

Als er geen vrees is voor negatieve beïnvloeding van een strafzaak en informatie wordt niet geheim gehouden, waarom zouden inlichtingen aan de Kamer dan slechts bij uitzondering mogen worden verstrekt? Is de regel dat de zaak onder de rechter is, aan nuancering toe?

Onder nummer 21 zal op de vragen 16, 19 en 21 één gecombineerd antwoord worden gegeven.

20

Hoe verhoudt zich de constatering dat «rondzingende» informatie het verkeerde beeld tot stand brengt dat het om zelfstandige informatie gaat met het in de strafrechtspleging algemeen aanvaarde bewijsmiddel verklaringen de auditu?

Hier is sprake van een definitiekwestie. Inderdaad is binnen het strafrechtelijk bewijsrecht het gebruik van de-auditu-verklaringen onder omstandigheden toegestaan. De voor dit gebruik geldende regels kunnen echter uitsluitend zinvol worden toegepast als het aan de rechter bekend is dat het om een de-auditu-verklaring gaat. Met andere woorden: het van-horen-zeggen-karakter van een verklaring is aan de rechter bekend en desalniettemin bezigt hij deze verklaring tot het bewijs. Met het bezigen van de term «rondzingen» in de voortgangsrapportage is beoogd tot uitdrukking te brengen dat het van de informatie die rondzong nu juist niet aanstonds kenbaar was dat het om de-auditu-informatie ging. Toen die informatie eenmaal als zodanig was gekwalificeerd is men er lege artis mee omgegaan en zijn de meest oorspronkelijke bronnen van de informatie (de twee bedreigde getuigen) andermaal gehoord.

21

Welke consequenties voorziet de minister indien mededelingen die ingevolge zijn politieke verantwoordelijkheid jegens de Kamer openbaar worden gemaakt gebruikt worden in strafprocedures en zijn daar recente voorbeelden van te noemen?

De regering stelt voorop dat zij vanzelfsprekend niet wil en kan tornen aan haar eigen grondwettelijke verplichting het parlement te informeren. Er zijn echter veel gevallen te bedenken waarin het geenszins onverantwoord is informatieverstrekking over strafzaken na te laten gedurende de periode dat deze zaken als «lopende strafzaken» kunnen worden aangemerkt en derhalve dergelijke informatieverstrekking op te schorten tot het moment dat de rechter gesproken heeft. De consequenties van parallelle discussies buiten de rechtszaal (in de politiek (al dan niet via vertrouwelijke communicatie) en/of in de media) is dat de focus niet langer daar ligt waar zij zou moeten liggen, namelijk in de rechtszaal. Op zichzelf betekent dit niet dat de vrees bestaat dat bedoelde discussies invloed hebben op de eindbeslissingen van de rechter (ofschoon het al wel is voorgekomen dat een hevige mediabelangstelling tot strafvermindering heeft geleid), maar wel kan het betekenen dat de gang van een procedure (bijvoorbeeld als het

gaat om op te roepen getuigen) mede wordt bepaald door wat er buiten de rechtszaal gebeurt. Zelfs dit hoeft niet noodzakelijkerwijs in termen als «schade» geduid te worden, zij het dat het effect soms wel is dat het imago van het OM ten onrechte nadelig wordt beïnvloed. Deze gang van zaken heeft zich naar het oordeel van het OM vooral voorgedaan in de zogenoemde Dover-zaak. Met betrekking tot de sub-judice-regel (die hier te lande overigens niet gecodificeerd is (zie voor een voorbeeld van een codificatie de alinea's 20 en 21 van de conclusie vóór HR NJ 2000, 702)) zij verwezen naar hetgeen in het debat naar aanleiding van laatstgenoemde zaak daaromtrent is gezegd door de minister van Justitie (Handelingen II, 16 november 2000, p. 24–1913, laatste twee volzinnen van de eerste alinea).

22

Kan nader worden aangegeven wat het betekent dat «het coördinatie-onderzoek is ingebed in de structuur van het integrale onderzoek»? Hoe moet de integraliteit van het door de Kamer gevraagde post-Fort onderzoek worden gezien in het licht van het feit dat dit integrale onderzoek van meet af aan is opgeknipt in drie delen?

In antwoord op de eerste subvraag kan gezegd worden dat de zinsnede met betrekking tot de inbedding van het coördinatieonderzoek in de structuur van het integrale onderzoek niet méér is dan een onderdeel van de volgende syllogistische redenering: het integrale onderzoek ondervindt (vanwege zijn oorsprong) belangstelling van de politiek; het coördinatie-onderzoek maakt deel uit van het integrale onderzoek; (ergo) het coördinatieonderzoek ondervindt belangstelling van de politiek. Het antwoord op de tweede subvraag luidt dat naar het oordeel van de regering de integraliteit van onderzoek niet heeft geleden onder de opdeling in drieën.

23

Wat moet worden verstaan onder uitvoerige gesprekken? Hoe lang hebben deze gesprekken geduurd en hoe vaak hebben zij plaatsgevonden?

Op deze vraag kan geen exact antwoord worden gegeven. Wel kan gezegd worden dat de gesprekken, naar het oordeel van de coördinerend officieren, zodanig van duur en karakter zijn geweest dat «degene onder wiens directe verantwoordelijkheid de (...) verklaringen en analyses tot stand waren gekomen» volledig in de gelegenheid is geweest om alle bij hem beschikbare informatie, inclusief zijn eigen zienswijze dienaangaande, aan de coördinerend officieren over te brengen.

24

Betekent de zin «dat er van paralleltransporten in ruime zin sprake is geweest werd en wordt niet betwist» nu dat vaststaat dat er, los van de eventuele bemoeienis van overheidsdienaren, wel degelijk cocaïne via de beschreven methode ons land is binnengekomen?

Uit de geciteerde zinsnede mag niet méér worden geconcludeerd dan dat er cocaïne Nederland is binnengekomen via paralleltransporten in ruime zin. Als dat in de vraag bedoeld is met de woorden «via de beschreven methode», dan luidt het antwoord op de vraag dus bevestigend. Het antwoord luidt evenwel ontkennend als met «de beschreven methode» wordt bedoeld op de methode zoals die op pagina 5 van de voortgangsrapportage is gedefinieerd (zie de gecursiveerde passage op de genoemde pagina).

Het woord analyses is op pagina 5 van de voortgangsrapportage tussen aanhalingstekens geplaatst omdat het hier gaat om een citaat van het woord analyses zoals dat is gebezigd op de vindplaats die (op de genoemde pagina) in voetnoot 5 wordt vermeld. Op de in deze voetnoot genoemde plaats komt het woord ook reeds tussen aanhalingstekens voor omdat het daar is ontleend aan de openingszin van paragraaf 1.4.2 van Kamerstukken II, 1999–2000, 26 269, nr. 4, welke zin op haar beurt een aanhaling bevat van de openingszin van paragraaf 5.5 van Kamerstukken II, 1998–1999, 26 269, nr. 5 (pagina 196). Om de analyses uit laatst-bedoelde openingszin gaat het telkens.

Wordt met de zinsnede dat «het begrip «parallelimport» tamelijk nieuw» is voorbijgezien aan het feit dat van dit fenomeen al in het Fort-rapport uit 1996 melding wordt gemaakt?

Nee. De onderzoekers zijn bekend met de in de vraag bedoelde vindplaats. Met de woorden «tamelijk nieuw» is evenwel bedoeld dat het (ondanks het bestaan van de vindplaats) niet het Fort-rapport doch het rapport van de TCEO is geweest dat heeft geleid tot een brede bekendheid van de term «parallelimport».

Waar staat in het rapport van de TCEO dat de cocaïne per definitie door de criminelen zou zijn binnengehaald? Was het niet juist een punt van onderzoek door wie de cocaïne het land is binnengesmokkeld?

In antwoord op de eerste subvraag kan het volgende worden gezegd. In onderdeel 5 van de definitie die op pagina 5 van de voortgangsrapportage wordt gegeven (zie de gecursiveerde passage op die pagina) worden van elkaar onderscheiden «de criminelen» en de «overheidsdienaren». In deze onderscheiding ligt, gelet op de context, besloten dat de «overheidsdienaren» behulpzaam zouden zijn geweest aan «de criminelen». (Daarmee is overigens niet uit het oog verloren dat die behulpzaamheid onder omstandigheden zelf ook een crimineel karakter zou kunnen dragen, zodat daardoor de tegenstelling zou vervagen.) Wanneer de woorden «criminele activiteiten» gedefinieerd worden als «activiteiten ontplooid door criminelen» dan kan van pagina 6 van het rapport van de TCEO gezegd worden dat die pagina een passage bevat die een verhouding uitdrukt tussen enerzijds de «criminelen» en anderzijds de «overheidsdienaren» die gelijk is aan de verhouding die zojuist werd weergegeven (de «overheidsdienaren» zijn behulpzaam geweest aan de «criminelen»). De bewuste passage is de volgende: «(...) criminele activiteiten. Hierdoor is (...) door middel van parallel-importen [ten minste] 15 000 kilo cocaïne in- (of door-)gevoerd (...). Deze werkwijze is alleen mogelijk indien sprake is van corruptie bij overheidsfunctionarissen». In antwoord op de tweede subvraag wordt verwezen naar de volgende passage op pagina 10 van de voortgangsrapportage: «Het college concludeert derhalve met betrekking tot Deelonderzoek B (met een verwijzing naar de hierboven weergegeven opsomming van mogelijke beslissingen) dat het feitencomplex onvoldoende vaststaat». Als het feitencomplex wel voldoende zou hebben vastgestaan, dan zou het onderzoek zich vanzelfsprekend hebben gericht op het achterhalen van de identiteit van al diegenen met een strafrechtelijk relevante betrokkenheid bij dit feitencomplex, dus ook op overheidsfunctionarissen.

28

Waarom schrijft de regering dat van de dertien cocaïnecontainers er tien wel degelijk in beslag zijn genomen en dus niet door de criminelen zijn binnengehaald? Veronderstelt zij dat hier mogelijk een misverstand over bestaat? Is het niet voldoende bekend dat de containers die in het parallel-pv worden genoemd de methode zichtbaar maken en niet horen bij de 15 000 kilo die naar zeggen van een bedreigde getuige ons land zijn ingevoerd?

In antwoord op deze drie subvragen wordt in de eerste plaats verwezen naar de volgende passage, afkomstig uit pagina 9 van de voortgangsrapportage: «Aldus ziet het ernaar uit dat de TCEO de «verklaringen» en de «analyses» heeft beschouwd als elkaar ondersteunend en versterkend; dat zij de «verklaringen» heeft gezien als een bevestiging van de «analyses», en omgekeerd». De passages uit de voortgangsrapportage waar de vragen kennelijk uit voortkomen hebben alle tot doel gehad te benadrukken dat, naar het oordeel van de onderzoekers, de «verklaringen» en de «analyses» elkaar juist niet ondersteunen en versterken. Ter beantwoording van in het bijzonder de laatste subvraag zou kunnen worden verwezen naar vraag 35. Uit het enkele feit dat die vraag is gesteld blijkt reeds dat niet genoeg benadrukt kan worden dat de containers die in het parallel-pv worden genoemd niet horen bij de 15 000 kilo (waarbij in het midden kan blijven of de containers uit het parallel-pv, zoals de vraag wil, enige methode zichtbaar hebben gemaakt).

29

Wordt er onderzoek gedaan naar de 4000 kilo cocaïne die midden 1999 in Rotterdam in beslag is genomen? Welke resultaten zijn er tot nu toe behaald in deze zaak?

Er is over deze inbeslagneming en het vervolg daarop niet méér te melden dan reeds is geschied bij de beantwoording van eerdere schriftelijke vragen hierover (zie Tweede Kamer, vergaderjaar 1999–2000, Aangangsel van de Handelingen, nr. 881).

30

Waarom waren de resultaten van de onderzoeksperiode aanleiding om géén onderzoek te doen naar parallelimporten buiten de periode 1991–1994?

Dat er voor de periode 1991–1994 onvoldoende aanknopingspunten werden gevonden voor nader tactisch onderzoek betekende bijgevolg dat die aanknopingspunten er ook niet waren voor de jaren buiten de genoemde periode. Voor de jaren buiten de genoemde periode waren er immers ook geen aparte aanknopingspunten die voldoende houvast boden.

31

Waren de analyses over parallelimporten naar het oordeel van de regering «een werkelijkheid» of slechts een hypothese?

In antwoord op deze vraag wordt verwezen naar de volgende passage die is ontleend aan pagina 5 van de voortgangsrapportage: «Dat die paralleltransporten tevens paralleltransporten in enge zin zijn geweest is door de onderzoekers echter niet voetstoots aangenomen. Zij hebben die laatste vraag (Zijn het tevens paralleltransporten in enge zin geweest?) als hypothese behandeld, eenvoudigweg omdat zij meenden dat de «analyses», niet anders dan als een hypothese geïnterpreteerd konden worden». De regering deelt dit standpunt.

Gaat de regering er vanuit dat de 3 containers waarvan niet váststaat of ze zijn binnengekomen ook werkelijk niet zijn binnengekomen? Zo ja, waarom?

Vooropgesteld dient te worden dat het niet om drie maar om twee containers gaat. Met betrekking tot één van deze twee containers kan gezegd worden dat het, gelet op het onderliggende feitenmateriaal, veel waarschijnlijker is dat deze container inderdaad niet is binnengekomen dan dat hij wel is binnengekomen. Met betrekking tot de resterende container kan een dergelijk waarschijnlijkheidsoordeel niet worden gegeven. Met betrekking tot deze container bestaat uitsluitend CID-informatie die erop neer komt dat de bewuste container in Antwerpen (en dus niet in Nederland) zou zijn binnengekomen. Deze informatie is echter pas verstrekt na de beweerde datum van binnenkomst en was overigens te weinig specifiek om een adequate controle mogelijk te maken.

Kan nader worden uiteengezet wat de inhoud van het zogenaamde parallel-pv is? Is de stelling dat het parallel-pv «niet meer is dan een kale opsomming van containergegevens, zonder enige suggestie aangaande de eventuele verbanden tussen die containers» wel juist c.q. volledig? Kan bevestigd worden dat het parallel-pv ook gegevens en analyses bevat over bijvoorbeeld de bestemming van de containers met verdovende middelen?

Het parallel-pv is een proces-verbaal d.d. 10 juli 1998 dat uit vijf onderdelen bestaat. De onderdelen zijn getiteld: (1) Inleiding, (2) Bronnen onderzoek, (3) Gevolgde werkwijze onderzoek parallel-importen, (4) Overzicht gevonden parallel-importen, en (5) Slotopmerkingen. In onderdeel 1 wordt de onderzoeksopdracht vermeld. Deze luidde: «Onderzoek of er in Nederland gelijktijdig importen van grote partijen verdovende middelen hebben plaatsgevonden middels op schepen aangevoerde containers (zogenaamde parallel-importen) en onderzoek een eventuele systematiek daarin». In onderdeel 3 wordt onder meer vermeld: «Vervolgens werd alle verzamelde informatie vergeleken om vast te stellen of er daadwerkelijk parallel-importen in Nederland hadden plaatsgevonden. Hierbij bleek dat er sprake was van een tweetal varianten van parallel-importen: (variant 1) het in één container invoeren in Nederland van hard- en softdrugs op een schip (variant 2) het met twee of meer containers invoeren in Nederland van verdovende middelen, waarbij de containers op hetzelfde schip worden aangevoerd». Onderdeel 4 bevat een opsomming van containergegevens. Aan die opsomming gaat vooraf een vermelding van de gegevens die in de opsomming zijn opgenomen. In die vermelding worden genoemd: het containernummer, het afzendadres, het ontvangstadres, de hoeveelheid, de aard en de afhandeling van de verdovende middelen, en om de betrokken politie- of andere overheidsinstantie, gevolgd door eventuele opmerkingen en aanvullende informatie. Wel in de opsomming, maar niet in de daaraan voorafgaande vermelding, worden ook nog de naam van het schip en de datum van de import genoemd. Uit het vorenstaande blijkt dat bevestigd kan worden dat het parallel-pv ook gegevens bevat over de bestemming («het ontvangstadres») van de containers. Analyses bevat het parallel-pv echter niet of nauwelijks. Het maken van die analyses laten de opstellers van het pv over aan hun opdrachtgever c.q. aan andere lezers. De stelling dat het parallel-pv «niet méér is dan een kale opsomming van containergegevens, zonder enige suggestie aangaande de eventuele verbanden tussen die containers» doet dan ook bij nader inzien wellicht niet voldoende recht aan de opstellers ervan, maar kan in essentie toch wel staande worden gehouden. In het bijzonder als met elkaar worden vergeleken enerzijds de onderzoeksopdracht uit

onderdeel 1 en anderzijds het gehele onderdeel 4, dan valt op dat noch in laatstbedoelde onderdeel noch elders in verhalend proza wordt gerelateerd wat de eventueel gevonden in de onderzoeksopdracht bedoelde «systematiek» is. Zo die systematiek is aangetroffen is het aan de lezer van het pv zelf om die systematiek te distilleren uit de opsomming van de containergegevens. In zoverre is het niet onredelijk om te spreken over een «kale» (i.e.: in het pv zelf niet expliciet geïnterpreteerde) opsomming van gegevens. Dit alles laat onverlet dat er behalve het parallel-pv ook nog een proces-verbaal van bevindingen bestaat (eerder genoemd een «bijbehorend rapport» (zie Kamerstukken II, 1999–2000, 26 269, nr. 16, p. 4, vierde regel van onderen)), doch op laatstbedoeld pv heeft de in de vraag geciteerde opmerking met betrekking tot het parallel-pv geen betrekking gehad.

34

Is het gebruikelijk dat in een op ambtseed opgemaakt pv een kale opsomming van informatie zonder strafvorderlijke/strafrechtelijke betekenis wordt gegeven? Is de term «hypothese-pv» een gangbaar begrip?

Het antwoord op de eerste subvraag luidt: ja. Men denke aan de talloze processen-verbaal die niet méér bevatten dan de inhoud van een door een getuige of verdachte afgelegde verklaring, of de beschrijving, door een verbalisant, van wat hij op de plaats van een misdrijf heeft waargenomen. Of de aldus weergegeven informatie de in de vraag bedoelde betekenis heeft is een vraag die in de eerste plaats beantwoord dient te worden door de officier van justitie en de rechter. De verbalisant kan zelf die betekenis wel gaan toekennen (door te interpreteren of te concluderen), maar hij loopt dan de kans dat zijn pv in zoverre niet als bewijsmiddel bruikbaar is (vergelijk artikel 344, eerste lid, aanhef en onder 2° Sv). Niet elk pv is echter als potentieel bewijsmiddel bedoeld. Het antwoord op de tweede subvraag luidt: nee.

35

Leeft het college, gezien de laatste zin van pagina 7, in de veronderstelling dat de hoeveelheid cocaïne die uit de tien in beslag genomen containers behoort bij de 15 000 kilo die in het rapport van de TCEO wordt genoemd?

Nee. Zie het slot van het antwoord op vraag 28.

36

Bedoelt de regering met de zinsnede «inbeslagneming door de overheid van een partij draagt in het algemeen weinig bij aan het bewijs van de veronderstelling dat het de bedoeling was dat die partij door diezelfde overheid doorgelaten zou worden» dat zij van mening is dat de betreffende partijen niet door de overheid zijn doorgelaten?

Met de zinsnede is bedoeld wat de zinsnede zelf reeds uitdrukt. Voorts is de regering inderdaad van mening dat partijen die in beslag genomen zijn, niet zijn doorgelaten.

37

Is gezocht naar aanknopingspunten dat niet-corrupte ambtenaren door inbeslagneming de corruptie-intenties van andere ambtenaren hebben gefrustreerd? Sluit de regering dit laatste uit?

Deze vragen zijn ontleend aan de volgende passage uit pagina 7 van de voortgangsrapportage: «Een van de denkbare consequenties was geweest dat de inbeslagnemingen niet alleen geen bewijs bijbrachten voor het «binnenhalen» oftewel het doorlaten, maar vooral niet voor het element van de corruptie (en al helemaal niet voor een identificatie van de

corrupte ambtenaren), tenzij uitgegaan zou moeten worden van de veronderstelling maar daar is geen enkel aanknopingspunt voor gevonden dat niet-corrupte ambtenaren door hun inbeslagnemingen de corruptie-intenties van andere ambtenaren hebben gefrustreerd». Uit deze passage blijkt reeds dat de onderzoekers de mogelijkheid als zodanig hebben onderkend en dat zij dus hebben opengestaan voor erop betrekking hebbende aanknopingspunten. Uit de geciteerde tekst moge blijken dat de regering het zeer onwaarschijnlijk acht dat de genoemde veronderstelling juist is. Dit betekent echter niet dat zij kan uitsluiten dat de veronderstelling niet juist is.

38

Gaat de passage over de «methodologische paradox» niet te gemakkelijk voorbij aan de mogelijkheid dat de parallelimporten weliswaar met medeweten van bepaalde overheidsdienaren zijn uitgevoerd, maar dat ze soms mislukten als gevolg van ingrijpen van andere overheidsdienaren? Wat is in dit verband de betekenis van de zinsnede «maar daar is geen enkel aanknopingspunt voor gevonden»? Dat laatste zou toch alleen maar kunnen, wanneer er concreet zicht zou zijn op bepaalde overheidsdienaren die bij de parallelimporten betrokken waren?

De in de drie subvragen besloten liggende gedachte is dat de mogelijkheid bestaat dat de negen in de voortgangsrapportage uitgewerkte paralleltransporten in ruime zin eigenlijk (door alle betrokkenen met criminele intenties) bedoeld waren als paralleltransporten in enge zin, maar dat die intenties gefrustreerd zijn door andere overheidsdienaren. Deze mogelijkheid neemt de methodologische paradox echter niet weg. Inbeslagnemingen dragen namelijk vanzelfsprekend wel bij aan het bewijs van smokkelintenties, maar niet aan het bewijs van smokkel-door-middel-van-doorlaten. Hoe een in beslag genomen partij verder zou zijn gesmokkeld als zij niet in beslag zou zijn genomen is immers een vraag die, juist door de inbeslagneming, (behoudens door middel van verklaringen) niet meer te beantwoorden is. De betekenis van de zinsnede «maar daar is geen enkel aanknopingspunt voor gevonden» is dat er juist aanknopingspunten zijn gevonden voor de opvatting dat de overheidsfunctionarissen die het meest als potentiële «medewerkers» in aanmerking kwamen beslist goede mogelijkheden zouden hebben gehad om eventuele inbeslagnemingen te voorkomen, maar dat zij die mogelijkheden telkens niet hebben benut.

39

Kennelijk zijn alle betrokkenen, zowel de voor- als tegenstanders van de bewuste NN-verklaring, gezien pagina 202 van het rapport van Van de Bunt cs, het eens over de mate van betrouwbaarheid van de bedreigde getuige en de vraag of dit eventueel een rol in een onderzoek zou kunnen spelen. Wat maakt dat de onderzoekers het met dit oordeel niet eens zijn?

In de vraag wordt gesteld dat «alle betrokkenen (...) het eens [zijn] over de mate van betrouwbaarheid van de bedreigde getuige». Op de in de vraag genoemde pagina 202 verklaart Schouten echter dat bij «alle aanwezigen de kwestie over de mate van betrouwbaarheid van X bekend [was]» en dat iedereen «het er snel over eens [was] dat de betrouwbaarheid van (...) [de] getuige in het proces getoetst wordt». De regering benadrukt dat er op de genoemde pagina staat dat «de kwestie over de mate van betrouwbaarheid» bij alle aanwezigen bekend was. Wanneer het woord «kwestie» wordt vervangen door het woord «geschilpunt», hetgeen in de historische context niet onredelijk is, dan blijkt dat de vraag vermoedelijk uitgaat van een verkeerde vooronderstelling. De vraag stelt immers dat alle betrokkenen het «eens [waren] over de mate van betrouwbaarheid van de bedreigde getuige». Hierdoor is enigszins onduidelijk op welk «oordeel»

de vraag doelt. Daarom wordt hier volstaan met een verwijzing naar het antwoord op vraag 41.

40

Trekt de regering, uit het feit dat de verklaringen van de bedreigde getuigen geïsoleerd bronmateriaal zijn, de conclusie dat hun uitspraken onjuist zijn? Zo ja, waarom?

Nee. Wat in het algemeen geldt, geldt ook hier: het enkele feit dat een verklaring op zichzelf staat en niet wordt ondersteund door ander bewijsmateriaal betekent niet dat die verklaring daardoor onjuist is. Zie verder artikel 344a Sv.

41

Is de conclusie van de onderzoekers dat de verklaringen van de getuigen waarin sprake was van paralleltransporten als fenomeen, onbetrouwbaar zijn? Dient volgens de regering het oordeel van de rechter-commissaris of dat van de onderzoekers zwaarder te wegen? Waarom komt de regering tot die conclusie?

Bij de beoordeling van de bruikbaarheid van potentiële bewijsmiddelen spelen tal van factoren een rol. Bij het bewijsmiddel getuigenverklaring zijn de belangrijkste (maar niet de enige) factoren: inhoud van de verklaring en betrouwbaarheid van de getuige. (Het heeft in het algemeen weinig zin om het één los te zien van het ander. Gechargeerd uitgedrukt: een concrete en gedetailleerde verklaring van een onbetrouwbare getuige is net zo min bruikbaar als de nietszeggende verklaring van een betrouwbare getuige.) Zowel over de inhoud van de verklaringen als over de betrouwbaarheid van de getuigen is in de voortgangsrapportage het een en ander opgemerkt. Naar die opmerkingen wordt hier verwezen. De regering geeft er daarom de voorkeur aan het betrouwbaarheidsoordeel niet, zoals de vraag verlangt, te isoleren uit het algemene oordeel met betrekking tot de bruikbaarheid.

42

Hoe verhoudt het standpunt van de regering inzake de waarde van de verklaring van de betrokken bedreigde getuige zich tot verklaringen van dergelijke getuigen in het algemeen?

Tussen het een en het ander bestaat geen specifieke verhouding. Met de uitspraken over de verklaring van deze specifieke bedreigde getuige heeft de regering namelijk niet beoogd zich uit te laten over de (werkzaamheid van de) bedreigde-getuigenregeling in het algemeen. Voor de resultaten van een eerste evaluatie van die regeling zij verwezen naar Kamerstuk II, 1995–1996, 24 400 VI, nr. 40.

43

Wat is het inhoudelijk oordeel van de regering over het rapport «De rol van Nederland in de Europese cocaïnehandel»? Maakt de regering de in dit rapport getrokken conclusies tot de zijne?

Ja, de regering onderschrijft de inhoud van het rapport en maakt de conclusies tot de hare.

44

Kan de regering, zonder de aanvullende informatie over de personen der getuigen zelf bekend te maken, aangeven in welke richting deze informatie wijst?

Nee.

45

Wat is de conclusie van de onderzoekers over het «aanvullend materiaal» dat naast het materiaal van de TCEO en de studie van drs. Van der Heijden is vervaardigd?

Het «aanvullend materiaal», zoals genoemd op pagina 9 van de voortgangsrapportage, is vooral materiaal geweest dat betrekking had op de parallelimporten in ruime zin (zie de uitsplitsing op pagina 6 van de voortgangsrapportage). Er zijn op basis van dit aanvullende materiaal geen aparte conclusies getrokken. Wel heeft dit aanvullende materiaal, tezamen met het andere genoemde materiaal, de basis gevormd waarop de in de voortgangsrapportage weergegeven conclusies zijn getrokken.

46

Wat is de achtergrond en specialisatie van drs. A. W. M. van der Heijden?

A.W.M. van der Heijden studeerde Nederlandse rechtsgeleerdheid (vrije studierichting strafrecht en criminologie) en sociale wetenschappen (sociale psychologie) aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Van 1981 tot 1986 was hij wetenschappelijk medewerker op de afdeling Statistiek van rechtsbescherming en veiligheid van het Centraal Bureau voor de Statistiek. In 1986 kwam hij in dienst van de Centrale Recherche Informatiedienst. Deze dienst is in 1993 opgegaan in het Korps Landelijke Politiediensten. Binnen deze organisatie heeft de heer Van der Heijden diverse functies vervuld, onder meer als hoofd van de afdeling Wetenschappelijke Rechercheadviesing. Momenteel is hij werkzaam bij de dienst Nationale Recherche Informatie als senior beleidsmedewerker met als taakaccent drugs en georganiseerde misdaad. Tevens is hij voorzitter van de «Group of specialists on criminal law and criminological aspects of organised crime» van de Raad van Europa. Van der Heijden publiceerde over onder andere slachtofferschap, angst voor criminaliteit, misdaadanalyse, georganiseerde criminaliteit, criminele inlichtingendiensten en drugshandel.

47

Zijn er door de onderzoekers onvoldoende of geen aanknopingspunten voor nader technisch onderzoek gevonden?

De vraag is kennelijk ontleend aan de volgende zinsnede, te vinden op pagina 9 van de voortgangsrapportage: «Bij de zojuist weergegeven conclusie van de onderzoekers van OM en LRT dat er onvoldoende aanknopingspunten zijn aangetroffen voor nader tactisch onderzoek past nog de volgende kanttekening». In deze zinsnede ligt het antwoord op de vraag (waarin het woord «technisch» worde gelezen als «tactisch») besloten.

48

Vindt de regering dat de vergelijking opgaat tussen bolletjesslikkers, die gebruik maken van een openbaar vervoersmiddel zoals een vliegtuig, en (parallel)importeurs met containers op een door één of meerdere, maar een beperkt aantal betrokkenen, van tevoren gecharterd schip?

Ja, aangezien de vergelijking onderaan pagina 9 van de voortgangsrapportage louter is gemaakt om het verschil te illustreren tussen enerzijds parallelle import (tegelijk, met gebruikmaking van één vervoermiddel) en anderzijds seriële import (niet tegelijk, maar consecutief, en (dus) met gebruikmaking van meer dan één vervoermiddel).

49

De voorzitter van de TCEO heeft in het Kamerdebat van 23 juni 1999 expliciet gezegd dat het niet zeker is of er sprake is geweest van corruptie en dat daarom het woord «medewerking» is gebruikt. Is er ook naar vormen van medewerking van overheidsdienaren gezocht die niet als corruptie kunnen worden gekwalificeerd?

Bij het beoordelen van de paralleltransporten in ruime zin is vanzelfsprekend bezien wat, uit hoofde van hun reguliere werkzaamheden, de betrokkenheid van diverse overheidsfunctionarissen is geweest. Vanzelfsprekend zijn de antennes van de onderzoekers daarbij ontvankelijk geweest voor signalen over allerlei mogelijke vormen van medewerking (oftewel de «vijf varianten» (Handelingen II, 23 juni 1999, p. 92–5239)). In zoverre kan enerzijds gezegd worden dat daarnaar is gezocht. Anderzijds mag niet uit het oog worden verloren dat de veronderstelde medewerking de medewerking was aan het binnensmokkelen van circa 15 000 kilo cocaïne. Nu datgene waaraan de medewerking zou zijn verleend onvoldoende is komen vast te staan heeft zulks logischerwijs consequenties voor veronderstellingen ten aanzien van het bestaan hebben van de medewerking als zodanig.

50

Waarom ligt het gerechtelijk vooronderzoek naar ambtenaar X nog niet voor beëindiging gereed?

Omdat het verhoor zoals bedoeld in artikel 200 Sv nog niet heeft plaatsgevonden. Dit zal echter binnen nu en enkele weken plaatsvinden.

51

Kan ten aanzien van het genoemde gerechtelijk vooronderzoek tegen gewezen opsporingsambtenaar X worden bevestigd dat in het rapport van de Tijdelijke Commissie Evaluatie Opsporingsmethoden geen enkel verband wordt gelegd tussen de parallelimporten en individuele opsporingsambtenaren?

Een dergelijke bevestiging kan niet van de regering worden verlangd. De regering heeft bedoeld rapport immers niet opgesteld. In de voortgangsrapportage heeft de regering in elk geval niet beoogd te suggereren dat het rapport dergelijke verbanden wél legt.

52

Welke conclusies moeten worden verbonden aan de passage over waarheidsvinding en strafvorderlijke bewijsgaring wat betreft de betekenis die het coördinatieonderzoek kan hebben voor het voldoen aan de uitdrukkelijke wens van de Kamer – conform aanbeveling 65 van de Tijdelijke Commissie Evaluatie Opsporingsmethoden – dat er via een integraal onderzoek «definitief klaarheid wordt gebracht in het complex van feiten, gebeurtenissen en geruchten met betrekking tot de IRT-affaire en de Delta-methode, inclusief de nieuwe bevindingen van de commissie terzake»?

Binnen het coördinatieonderzoek dat, zoals meermalen benadrukt, een strafrechtelijk onderzoek is, is gewerkt met het criterium «wettig en overtuigend bewezen», zoals dat valt te ontlezen aan artikel 338 Sv. Dit criterium stelt strenge eisen. Bijgevolg betekent dit dat het coördinatieonderzoek niet steeds de verlangde en in de vraag bedoelde definitieve klaarheid zal hebben gebracht. In sommige gevallen is dit gemis echter aangevuld door de resultaten van het evaluatieonderzoek.

53

Wat is de betekenis van de opmerking dat «de onderzoeksoopdracht reeds eerder openlijk was vermeld door de TCEO»? Wordt hiermee gesuggereerd dat hierdoor ten aanzien van een bepaalde persoon is bijgedragen aan het openbaren van zijn informantenstatus?

Thans is de behandeling in hoger beroep van de strafzaken tegen Kris J. en anderen nog niet afgerond. De regering geeft er de om die reden de voorkeur aan deze vraag niet inhoudelijk te beantwoorden. Vanzelfsprekend zal deze vraag, desgewenst, alsnog beantwoord worden nadat in deze zaak onherroepelijk zal zijn beslist.

54

Waarom heeft het openbaar ministerie het nodig geacht om, al was het niet expliciet, te refereren aan een mogelijke informantenstatus van verdachte?

Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 53.

55

Was het in de zaak waarin Kris J. vervolgd werd ook evident dat deze «in het geheel niets» te maken had met de zaak waarin hij informant was?

Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 53.

56

Welke criteria hanteert de regering om te bepalen of er sprake is van onoorbaar «dubbelspel»?

Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 53.

57

Waar staat in het rapport van de TCEO, of is in de handelingen van het daarop volgend gevoerde debat naar voren gebracht dat het strafrechtelijk aanpakken van criminele dubbelinformanten zo moet worden opgevat dat ook het misbruik van de informantenstatus moet worden bewezen?

Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 53.

58

Waarom staat «misbruik maken van» (de informantstatus) tussen haakjes?

Verwezen wordt naar het antwoord op vraag 53.

59

Wanneer kan wél nadere voorlichting over Deelonderzoek A aan de Kamer volgen? Kan dergelijke informatie niet vertrouwelijk aan de Kamer worden verstrekt?

Ook het feit dát er op vertrouwelijke wijze informatie wordt verschaft kan (in het bijzonder voor de verdediging) relevante informatie zijn in een lopende strafzaak. Om die reden geeft de regering er de voorkeur aan de in de vraag bedoelde informatie eerst te verstrekken nadat de strafzaken in Deelonderzoek A onherroepelijk zijn geworden.

60

Op welke wijze bevordert de regering dat het OM de recente ervaringen zal meenemen wanneer het toekomt aan de hernieuwing van de Instructie voor de officier van justitie belast met de gezagsuitoefening?

Met ingang van 1 februari 2002 is er een nieuwe instructie voor de CIE-officier van justitie in werking getreden. Deze instructie regelt de relatie tussen de CIE en de CIE-officier van justitie. In verband hiermee valt de vervolging van een persoon die informant is of is geweest, buiten de werking van deze instructie. In de instructie is wel opgenomen dat informanten geen strafbare feiten mogen plegen die in relatie staan tot het feiten complex waarover zij informeren. Indien zij strafbare feiten plegen worden informanten als gewone verdachten behandeld. Voorts is in de instructie opgenomen in welke gevallen de CIE-officier van justitie de aan een informant toegezegde afscherming kan laten vervallen. Dat is alleen maar het geval indien zich zwaarwegende belangen voordoen die betrekking hebben op het leven, de vrijheid en/of de veiligheid van derden dan wel op de integriteit van de opsporing.

61

Verwacht de regering niet dat het feit dat bekend is dat wordt gepoogd de criminele toplaag alsnog te veroordelen, de kans verkleint dat de betreffende criminelen kunnen worden veroordeeld? Bevinden de betreffende criminelen zich nog wel in Nederland?

De vraag gaat uit van de veronderstelling dat (nog steeds) gepoogd wordt de criminele toplaag (een term die op pagina 15 van de voortgangsrapportage werd gebezigd in het kader van de bespreking van Deelonderzoek C) veroordeeld te krijgen. Uit de paragraaf die in de voortgangsrapportage aan dit Deelonderzoek is gewijd (pp. 15 tot en met 17, en van laatstgenoemde pagina in het bijzonder de passage die geciteerd is in het antwoord op vraag 65) valt evenwel op te maken dat de in de vraag besloten liggende veronderstelling niet juist is.

62

Moet uit het feit, dat als bezwaar wordt genoemd dat het openbaar ministerie opnieuw zou zijn begonnen aan de vervolging van een persoon die informant is geweest, worden afgeleid dat het openbaar ministerie in de toekomst uiterst terughoudend in de vervolging zal zijn indien het een informant betreft?

Niet zozeer «terughoudend» als wel «behoedzaam». In elk geval wordt ervoor gewaakt dat een eventuele informantstatus uit heden of verleden iemand immuun kan maken voor vervolging.

63

Is het twijfelachtige succes van de «domino-theorie» voldoende reden om van (mogelijke) vervolging van de informant/infiltrant in de XTC-zaak af te zien?

In de voortgangsrapportage is sprake van vier factoren die tezamen de reden vormen waarom zal worden afgezien van verdere vervolging van de informant/infiltrant in het XTC-traject. De in de vraag bedoelde omstandigheid vormt slechts één van die vier factoren en is dus op zichzelf niet een voldoende reden geweest om van de bedoelde vervolging af te zien.

64

Houdt de regering een systematisch intern overzicht bij van informatie (zoals de «vierde factor») die op dit moment niet aan de Kamer kan worden gegeven, zodat de besluitvorming van de regering in een later stadium voor het parlement controleerbaar is?

Nee, maar de vraag zal worden opgevat als een verzoek om zulks alsnog te doen. Dit verzoek wordt bij deze (voor de toekomst en zo mogelijk ook met terugwerkende kracht) ingewilligd.

Zal het OM in het XTC-traject wel of niet vervolgen? Zijn er, naast haalbaarheid niet ook andere factoren op grond waarvan het OM besluit tot vervolging? Moet in een ernstige zaak als de onderhavige niet alleen besloten worden tot niet-vervolging wanneer een zaak zeker niet haalbaar is?

Op pagina 17 van de voortgangsrapportage valt te lezen: «Het bovenstaande heeft tot consequentie dat in Deelonderzoek C de stand blijft zoals zij aan het begin van het coördinatieonderzoek was, zodat het alsnog verkrijgen van nieuwe bezwaren altijd het resultaat van toeval kan zijn en niet van gericht opsporingsonderzoek, aangezien dat niet meer wordt verricht». Uit deze zin (waarin het woord «altijd» dient te worden gelezen als «alleen») valt af te leiden dat nieuwe bezwaren die zich anders dan door gericht opsporingsonderzoek (namelijk door «toeval») openbaren theoretisch nog zouden kunnen leiden tot een vervolging. Met die slag om de arm luidt het antwoord op de eerste subvraag dat het OM in Deelonderzoek C niet zal vervolgen. De tweede en derde subvraag maken een onderscheid tussen «niet haalbaar» en «zeker niet haalbaar». De professionele afweging die in casu is gemaakt resulteert in het oordeel dat er sprake is van een haalbaarheid die in de voortgangsrapportage «kwes-teus» is genoemd. In deze term ligt besloten dat de kans op een veroordeling aanzienlijk geringer wordt geacht dan de kans op een niet-veroordelend dictum. Hierop gelet heeft het OM het geïndiceerd geacht niet tot vervolging over te gaan. Daarmee is niet gezegd dat het OM de ernst van de zaak niet of onvoldoende heeft geapprecieerd.

Hoe kunnen de «prangende feitelijke vragen» waarover de regering spreekt, toch worden beantwoord, nu de regering stelt dat in deze zaak waarschijnlijk geen verdere vervolging zal plaatsvinden?

Verwezen wordt in de eerste plaats naar de laatste volzin van de op twee na laatste alinea van pagina 17 van de voortgangsrapportage, luidend: «Weliswaar hebben de coördinerend officieren, wat hun betreft, antwoorden op de meeste van de bedoelde vragen gevonden, maar die antwoorden zijn niet «definitief», omdat hun antwoorden evenzeer interpretaties en/of meningen zijn als de antwoorden van degenen die hun in de beoordeling van het betreffende feitencomplex voorgingen». De onderhavige vraag (nummer 66) lijkt uit te gaan van de veronderstelling dat de vragen, zoals bedoeld in de zojuist geciteerde volzin, in het geheel niet beantwoord zijn. Deze veronderstelling is niet juist. De meeste van de «prangende feitelijke vragen» zijn meermalen beantwoord. Niet met zekerheid valt echter te zeggen welke van die beantwoordingen de meest juiste is. Met het oog daarop, en voorts gelet op de niet-vervolging (zie het antwoord op vraag 65), heeft het OM eraan de voorkeur gegeven geen nieuwe interpretaties (zie het citaat) naar buiten te brengen.

Kan worden aangegeven of in het geval van de informant/infiltrant in de XTC-zaak sprake is geweest van een zogenaamde groei-informant?

In geen van de Deelonderzoeken van het coördinatieonderzoek heeft de term «groei-informant» een rol van betekenis gespeeld. Dé relevante vraag is doorgaans of een bepaalde persoon al dan niet informant is (geweest). Of hij daarenboven als groei-informant te kwalificeren is (geweest) is, juridisch gesproken, eigenlijk zonder enige relevantie. Met deze kanttekeningen luidt het antwoord op de gestelde vraag dat, naar het oordeel van de coördinerend officier van justitie, de betrokken functionarissen binnen en rondom het IRT destijds van de bewuste persoon geen

groei-informant hebben willen maken en dat zulks de facto ook niet is geschied.

68

Wat is de betekenis van de met veel nadruk gestelde passage over de medewerking van de drie indertijd verantwoordelijke functionarissen? Werd het als verrassend ervaren dat zij «vrijwillig en met volledige openheid» hebben meegewerkt, op alle vragen antwoord gegeven hebben en aldus «beslist het achterste van hun tong hebben laten zien»? Zo ja, waarom?

Hun medewerking is niet als verrassend ervaren. Dat de passage desalniettemin met enige nadruk is gesteld heeft als reden dat er kringen waren waarbinnen verondersteld leek te worden dat in het bijzonder van de toenmalige IRT-leider en de toenmalige IRT-officier een geringere mate van coöperativiteit verwacht zou kunnen worden dan die welke zij uiteindelijk aan den dag hebben gelegd.

69

Wanneer wordt verwacht dat de stand van het onderzoek toelaat dat de regering de Kamer over Deelonderzoek D inlicht?

Op dit moment valt dat niet te zeggen. Als er met het onderzoek wordt gestopt of wanneer dit zal zijn afgerond, zal dit zeker worden gemeld.

70

Waaruit bestaat de afronding van het gerechtelijk vooronderzoek tegen de gewezen opsporingsambtenaar X?

Zie het antwoord op vraag 50.